

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
факультету іноземних мов
кафедра англійської філології

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: Формування орфографічної навички у студентів
1 курсу мовних спеціальностей

здобувача ступеня вищої освіти
магістра
галузі знань 0203 Гуманітарні науки
спеціальності 8.02030302.
Мова та література (англійська)*
Іванюк Ольги Миколаївни

науковий керівник:
Глазунова
Тамара Володимирівна,
кандидат педагогічних наук,
доцент

м. Вінниця

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ОРФОГРАФІЇ.....	6
1.1 Методи навчання орфографії	6
1.2 Підходи навчання орфографії	12
1.3 Труднощі орфографії англійської мови	15
1.4 Етапи формування орфографічної навички	20
ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ.....	22
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ОРФОГРАФІЧНОЇ НАВИЧКИ.....	23
2.1 Комплекс вправ для формування орфографічної навички.....	23
2.2 Практична перевірка розробленого комплексу вправ для формування орфографічної навички	55
ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ.....	69
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	70
РЕЗЮМЕ (SUMMARY)	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73

ВСТУП

Навчання орфографії студентів 1-го курсу мовленнєвих спеціальностей передбачає удосконалення і подальший розвиток навичок і вмінь, сформованих у школі. Оскільки протягом тривалого часу правопис у шкільній програмі розглядався лише як засіб навчання, то програма не ставила за мету розвиток орфографічної навички, тому вчителі зосереджувалися на вправах, за допомогою яких формувалися навички графіки, проводилося закріплення лексичного і граматичного матеріалу. Невелика кількість мовленнєвих вправ та диктантів зводилася до перекладу текстів з підручника та запам'ятовування основних ЛО з теми. Як результат, студенти-першокурсники стикаються з проблемами навчання орфографії при роботі з ЛО з теми.

Правопис є одним з найважливіших аспектів мови, тому вивченню англійської орфографії слід приділити велику увагу. Орфографія англійської мови, що склалася в силу її своєрідного історичного розвитку, вважається однією з найважчих серед індоєвропейських мов. Адже те, як вимовляються слова в англійській мові, ще не означає, що вони так само і пишуться. У даному випадку класичним прикладом є слово *daughter*, для вимови якого використовується чотири звуки, а для написання – 8 букв. Тобто, в письмовому варіанті слова є багато літер, які не вимовляються. А у деяких вимовних звуків просто немає графічного оформлення відповідника.

Ці особливості часом вводять в оману багатьох, хто вивчає англійську мову. Так, як і правила читання з величезною кількістю винятків, які в цілому ставлять під сумнів доцільність їх існування.

На користь необхідності засвоєння правопису свідчать наступні факти:

1. Письмо – це важливий засіб спілкування у формі графічного коду.
2. Людей з поганим правописом можуть вважати невігласами. Помилки в простих словах нівелюють навіть важливі думки, висловлені англійською мовою.

3. Впевненість у достатньому рівні орфографічної навички стимулюватиме до подальших експериментів у вивченні англійської мови.
4. Самостійна робота студента зі словником сприятиме формуванню орфографічної навички, та допоможе уникнути прикрих помилок у творі чи резюме в майбутньому.

Дослідженням труднощів правопису англійської мови займалися ряд американських і англійських науковців, а саме Джин Блакфорд, Йоханна Стірлінг, Томас Хорн, Альфред Руел та інші, серед російських науковців слід згадати таких як : Юрій Блінов, Дмитро Богоявленський, Людмила Комарова, Андрій Леонт`єв та ін.

Актуальність даного дослідження полягає у тому, що дослідженню питання орфографічних норм англійської мови в нашій країні приділялось дуже мало уваги.

Об'єктом дослідження є процес формування орфографічної навички.

Предметом даної роботи є методика формування орфографічної навички англійської мови.

Мета нашої роботи полягає у вивченні теоретичних передумов навчання орфографії, на підставі чого буде розроблено комплекс орфографічних вправ для формування та удосконалення орфографічних навичок у студентів 1 курсу.

Наукова новизна нашого дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні і уточненні підходів до формування орфографічної навички англійської мови у студентів 1 курсу.

Завдання дослідження:

1. Вивчити існуючі методи і підходи навчання орфографії в англійській мові.
2. Визначити, які труднощі виникають при навчанні англійської орфографії з боку вчителя та з боку студента.

3. Створити комплекс вправ для формування орфографічної навички .

Для досягнення поставленої мети було використано такі **методи дослідження**: аналіз вітчизняних та зарубіжних навчально-методичних посібників і підручників, вивчення та аналіз методичної та лінгвістичної літератури з проблем навчання англійської орфографії, анкетування, пробне навчання.

Одержані результати є доповненням у дослідженні основних тенденцій розвитку методики англійської мови.

Практичне значення проведеного дослідження полягає у розробці комплексу вправ для навчання англійського правопису студентів першого курсу мовних спеціальностей.

Апробація результатів дослідження здійснювалась на студентській науковій Інтернет-конференції «Сучасні проблеми лінгвістики, літературознавства та методики викладання мови і літератури» (21 грудня 2015 р., м. Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського), XIV міжнародній студентській Інтернет-конференції «МОВА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА: Інтеграційні тенденції в сучасному світі» (17-18 березня 2016 р., м. Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі» (14 квітня 2016 р., м. Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського), а також на щорічній науковій конференції викладачів та студентів факультету іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету «Актуальні проблеми лінгвістики та методики викладання іноземних мов у вищому навчальному закладі та школі» (20 квітня 2016 р., м. Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алгазина Н.Н. Формирование орфографических навыков: пособие для учителя/ Н.Н, Алгазина. – М.: Просвещение, 1987. – 270 с.
2. Аракин, В. Д. История английского языка. Текст / В. Д. Аракин – М.: ФИЗМАТЛИТ, 2003. – 350 с.
3. Балинская В. И. Орфография современного английского языка / В. И. Балинская. – М.: Высш. шк., 1967. – 327 с.
4. Балясникова Т.И. Развитие орфографических навыков у учащихся на начальном этапе обучения английскому языку [Электронный ресурс] / Балясникова Т.И., Устинова М.В. Режим доступа: <http://festival.1september.ru/articles/609455/> .
5. Блинов Р.Ю. Орфография в системе обучения английскому языку/ Р.Ю. Блинов// Вестник Новгородского государственного университета. – 2008. – №48. – С. 10 –11.
6. Богоявленский Д. Н. Психология усвоения орфографии. /Д.Н. Богоявленский // М.: Издательство Просвещение, 1966. – 307 с.
7. Бухбіндер В.А. Основи методики викладання іноземних мов / В.А. Бухбіндер – К.: Вища шк.,1986.– 450 с.
8. Гальскова Н.Д. Теория обучения иностранным языком / Н.Д. Гальскова. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 347 с.
9. Голубнича Л. О. Лінгво-психологічні та комунікативні особливості писемного мовлення як виду мовленнєвої діяльності / Т.Ю. Мороз [Електронний ресурс] Л. О. Голубнича,Т.Ю. Мороз – Режим доступа: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2011/Philologia/4_83350.doc.htm
10. Гончаров А.А. Теоретические и практические проблемы обучения пониманию коммуникативного смысла иноязычного текста / Гончаров А.А. Мильрут Р.П. // ИЯШ. – 2001. – №3. – С. 25 –28.

11. Демьяненко М.Я., Основы общей методики обучения иностранным языкам / М.Я. Демьяненко, К.А. Лазаренко, Кислая С.В. – К.: Высш.шк. – 1976. – 380с.
12. Добра О.Й. Ефективні прийоми навчання правопису на уроці іноземної мови / О.Й. Добра // Навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. К.: Ленвіт. – 2010. – №1. – С. 8–11.
13. Іванюк О.М. Орфографія в системі навчання англійської мови/ О.М. Іванюк//Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі // Матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної конференції./ Гол. ред. Ямчинська Т.І. 14 квітня 2016 р. – Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю., 2016. – С. 242–243.
14. Іванюк О.М. Труднощі навчання орфографії /О.М. Іванюк // Мова, освіта, культура: Інтеграційні тенденції в сучасному світі. XIV міжнародна студентська інтернет-конференція // Матеріали конференції 17-18 березня 2016 р. Вінниця; ВДПУ. – 2016. – С. 39 – 40.
15. Іванюк О.М. Етапи розвитку орфографічної навички/О.М. Іванюк // Актуальні проблеми лінгвістики та методики викладання іноземних мов у вищому навчальному закладі та школі// Тези доповідей та повідомлень наукової конференції викладачів та студентів факультету іноземних мов 20 квітня 2016 р. В:,- 2016. – С. 25 – 26.
16. Иванова Н.К. Системы письма в русском и английском языках: общее в формировании и развитии. / Н.К. Иванова – М.: Известия вузов. Серия "Гуманитарные науки". Выпуск 1. Том 1, – 2010. – 110 с.
17. Иванова Н.К. Графическая вариантность в современном английском языке: опыт лексикографического анализа // Теория и практика иностранного языка в высшей школе. / Н.К.Иванова. Р. Ю. Блинов Вып.4. – Иваново, – 2007. – С.101 – 108.
18. Комарова Л.Н. Трудности английской орфографии / Л.Н. Комарова // Евразийский Союз Ученых (ЕСУ). – 2015. – № 9. – С. 82 – 84.

19. Ларионова Л.Г. Методика изучения орфографических правил в средней общеобразовательной школе на разных этапах ее развития / Л.Г. Ларионова // Профессиональное образование, теория и методика обучения. – 2008. – №7 – С. 77 – 90.
20. Леонтьев А.А. Некоторые аспекты обучения иностранному языку / А.А. Леонтьев. – М.: МГУ, 1970. – 139 с.
21. Матюха Г. В., Глущенко К. О. Навчання техніки письма учнів основної школи / Глущенко К.О. Г.В.Матюха // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_NPN_Philologia/1_135680.doc.htm
22. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха [та ін.]. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 356 с.
23. Назарова Л.К. Проговаривание и комментирование, их место в обучении правописанию // Начальная школа. – 1964. – № 8. – С.55 – 63.
24. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник / С. Ю. Ніколаєва / – К. : Ленвіт, 2008. – 285 с.
25. Ніколаєва С.Ю. Індивідуалізація навчання іноземним мовам. / С.Ю. Ніколаєва – К.: Ленвіт, 2001. – 175 с.
26. Осипян, Т.Г. Некоторые причины орфографических ошибок в английском языке и пути их преодоления [Текст] / Т.Г. Осипян // Обучение межкультурной коммуникации в различных условиях: сборник научных статей. - Пятигорск: изд-во ПГЛУ, 2000. – С. 134 – 144.
27. Осипян, Т.Г. Содержание обучения письму как средству овладения английским языком [Текст] / Т.Г. Осипян // Профессиональная коммуникация: вопросы лингвистики и методики: межвузовский

- сборник. научных статей. - Пятигорск: изд-во ПГЛУ, 2008. – С.153 – 162.
28. Осипян, Т.Г. Лингвистические аспекты обучения английской орфографии / Т.Г. Осипян // Вестник Пятигорск ПГЛУ. – 2009. – №1. – С. 344 – 347.
29. Пасов Є.І, Комуникативний метод навчання іноземних мов. / Є.І.Пасов – К.: Вид-во ДУЕП, 2005. – 248 с.
30. Петрієнко В.М. Формування навичок письма молодших школярів на уроках англійської мови / В.М. Петрієнко// [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua/> Петрієнко В.М. Формування навичок письма молодших школярів на уроках англійської мови.
31. Плахотник В.М. Обучение орфографии трудных слов в английском языке//Иностр. языки в школе. – 1978. – № 1. – С. 90 – 92.
32. Приступа Г.Н. Основы методики орфографии в средней школе / Г.Н. Приступа – Рязань: Изд-во 4. Рязанского гос. пед. ин-та, – 1973. – 187 с.
33. Прус А.О. Трудности при обучении орфографии английского языка [Электронный ресурс] /А.О. Прус Режим доступа: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/3060>.
34. Риторина А.К. Формы и методы работы с младшими школьниками на уроках английского языка /А.К. Риторина // Начальная школа – 1999. – №5. – С.12 – 17.
35. Рогова Г. В. и др. Методика обучения иностранным языкам в средней школе Г. В. Рогова, Ф. М. Рабинович, Т. Е. Сахарова, — М.: Просвещение, 1991. — 287 с.
36. Рождественский Н.С. Обучение орфографии в начальной школе. Пособие для учителей. – М.: Учпедгиз, 1960. – 259 с.

- 37.Сентенберг И. В., Лазарева М. Т. Английская орфография (сборник упражнений) / И. В. Сентенберг, М. Т. Лазарева. – Л.: Просвещение, 1970. – 247 с.
- 38.Скляренко Н.К. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах./ Н.К. Скляренко – К.: Ленвіт, 1999. – С. 121 – 126.
- 39.Соловова, Е.Н. Методика обучения иностранным языкам / Е.Н. Соловова / . – М.: Просвещение, 2002. – 239с.
- 40.Соловьева З.И. Приемы работы по предупреждению орфографических ошибок у учащихся / З.И. Соловьева // Начальная школа. – 1985. – №3. – С.15 – 18.
- 41.Стайнберг, Д. 110 игр на уроках английского языка / Д. Стайнберг. – М.: Астрель, 2004. – 125 с.
- 42.Теннова Н.И. Принципы обучения письму и основные виды орфографических упражнений: (На материале французского языка)//Иностр. языки в школе. – 1949. – № 3. – С. 16 – 30.
- 43.Тучина Н.В. A Way to Success: English for University Students. Year 1 (Students Book) / Н.В.Тучина, І.В. Жарковська, Н.О. Зайцева та ін. Худож.-оформлювач О.С. Юхтман– Харків: Фоліо, 2011. – 337 с.
44. Уест М. Справочник по английской орфографии, пунктуации, грамматике / М. Уест, П. Ф. Кимбер. – Л.: Государственное учебно-педагогическое издательство министерства просвещения РСФСР, 1963. – 192 с.
- 45.Ушаков М.В. Изучение слов, не проверяемых правилами, в V-VIII классах. – М.: Учпедгиз, 1960. – 66 с.
- 46.Удод Т. Г. Формування іншомовних орфографічних навичок молодших школярів: тенденції та інновації [Електроний ресурс] / Т. Г. Удод Вісник психології і педагогіки. – 2013. – №11. Режим доступу: http://www.psyh.kiev.ua/Удод_Т.Г._Формування_іншомовних_орфографічних_навичок_молодших_школярів:_тенденції_та_інновації .

- 47.Филатов, В.М. Методика обучения иностранным языкам в начальной и основной общеобразовательной школе / В.М. Филатов. – Ростов н/Д: Феникс, 2004. – 416 с.
- 48.Чернобривець Л. В. Формування навичок письма шляхом використання новітніх інформаційних технологій на середньому етапі навчання англійської мови / Л. В. Чернобривець. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://11.ucoz.ua/blog>
- 49.Шепелева А.Н. Обучения письму на английском языке на начальном этапе. / А.Н. Шепелева. М.: Просвещение. – 1988. С. 52 – 54.
- 50.Devine, Felice Primeau . Good-proof spelling/ Felice Primeau Devine. – 1st ed. NY: Learning Express, LLC. – 2002. – 116 p.
- 51.Frith U. Cognitive Process in Spelling /. – U. Frith. – L.: Academia Press, 1980. – 577 p.
52. Frith U. Unexpected Spelling Problems/ U. Frith. – L.: Academia Press, 1986. – 11 p.
- 53.Graham S., Miller L. Spelling research and practice: A unified approach / S. Graham , L. Miller // *Focus on Exceptional Children*. – 1979. – № 12. – P.1 –16.
- 54.Gates An Experimental Comparison of the Study Test and Test Study Methods in Spelling / T. Arthur Gates // *The Journal of Educational Psychology* 22:1 – Jan. 1931. – № 19. – P.12 –18.
- 55.Gilstrap R. Development of Independent Spelling Skills in the Intermediate Grades / R. Gilstrap // *Elementary English*. – May 1962. – № 39. – P.41 –43.
- 56.Horn Th. D. *Spelling Instruction: A Curriculum Wide Approach*. / D. Thomas Horn. J. Henry Otto. Austin: Bureau of Laboratory School, University of Texas, 1954. – 218 p.
- 57.Horn Thomas D. Research in Spelling, / D. Thomas Horn// *Elementary English*. – March 1960. – № 37. – P. 14 –17.

58. Johnston, F. R. Spelling exceptions: Problems or possibilities? / F. R. Johnston // *Reading Teacher*, 2000. – № 54(4). – P.32 –38.
59. Laminack, L.L. Spelling in use: Looking closely at spelling in whole language classrooms. / L.L. Laminack, K. Wood // Urbana, IL: National Council of Teachers of English. 1996. – № 12. – P.17 –19.
60. Lerner, J.W. Learning Disabilities: Theories, diagnosis, and teaching strategies / J.W. Lerner. (7th ed.) Boston, MA: Houghton Mifflin Company. 1997. – 178 p.
61. McAlexander, P.J Beyond the “SP” label: Improving the spelling of learning disabled and basic writers. / P.J. McAlexander, N. Gregg & A.B. Dobie, Urbana, IL: National Council of Teachers of English. – 1992. – 159 p.
62. Newman S. A developmental study of specific spelling disability./ S. Writh. & H. Fields, S. Newman, S. Writh & H. Fields // *British Journal of Educational Psychology*. – 2001. – № 63. – P.27 – 29.
63. Rees D. Spelling developmental continuum. / D. Reed. J. Rivalland, Toronto: Irwin Publishing. – 1997. – 148 p.
64. Rees, D A. Spelling resource book. / D. Reed. A. Dewsbury & K. Kovalevs. Irwin Publishing. Toronto: . –1997. – 236 p.
65. Ruel A. Alfred The Applications of Research Findings / Alfred A. Ruel National Association Education of United States. Washington DC. – 1977. – P.38.
66. Ruel A. Alfred Spelling Trends Contents and Methods. What Research says to the Teachers./ Alfred A. Ruel. National Education Association, Professional Library. Washington D.C. – 1984. – 54 p.
67. Scrivener J. Learning Teaching, A guidebook for English language teachers 2-ed./ Scrivener Jim. Macmillan. NY. – 2005. – 435 p.
68. Seasons and Weather. Tell it Again! Read-Aloud Supplemental Guide. Core Knowledge Foundation. New York Edition. – 2013. – 264 p.

69. Stirling J. Remedial Spelling in EFL [Electronic Resource] / J. Stirling // Режим доступа: http://www.elgweb.net/spelling_article.html.
70. Thomas V. Teaching spelling. Gage Educational Publishing Ltd. Canada: – 1974. – P. 88 – 92.
71. Tompkins J.E. Teaching Spelling [Electronic Resource] / J.E. Tompkins Accessible : <http://www.education.com/reference/article/teaching-spelling>.
72. Wallace G. *Language arts: Teaching exceptional students.* / G. Wallace E.A. Polloway & S.B. Cohen, // Austin, TX: Pro ed. – 1987. – P.76 – 80.